

תחום: גידולים חדשים.

שם תכנית: פיתוח מוצרים חדשים: הגוג'י ברי.

חוקר ראשי: עופר גיא מ"פ רמת נגב.

סטטוס: החלה בקיץ 2013.

מבוא:

בשנים האחרונות ישנו אתגר ההולך וגובר בקרב חקלאים ברמת נגב לייצר ירקות באיכות טובה ויבול גבוה לייצוא אשר יפדו מחיר טוב לחקלאי. השקעות גדולות לעונה והתייקרות בהוצאות לצד תחרות ממדינות אחרות ובעיות שיווק היו מנת חלקם של מגדלי עגבניות הצ'רי בשנים האחרונות. על רקע זה בתחנת הניסיונות ברמת הנגב ישנו חיפוש מתמיד אחר גידולים חדשים אשר ייצרו מגוון מוצרים רחב יותר ויספקו אפשרויות נוספות לחקלאי האזור. גידולים אשר יתאימו לתנאי האקלים והמים ברמת הנגב. החיפוש הזה מוביל אותנו לבחון זנים חדשים של עגבניות או פלפל, ואו להשתמש בשיטות גידול ייחודיות בעיצוב הצמח או השקייתו. מ"פ רמת נגב שם דגש על פיתוח של מוצרים חדשים שירחיבו את סל הירקות המשוקים מהאזור, כזה הוא הגוג'י – ברי.

הגוג'י ברי- Goji (Lycium barbarum). הינו שיח רב שנתי ממשפחת הסולניים המכונה גם אטד פראי המגיע ממדבריות סין ומונגוליה. הפרי אדום וגודלו כשל אוכמנייה והוא מניב באשכולות באביב עד הסתיו. טעמו של הגוג'י דומה לשילוב של אוכמנייה, צימוק ותות בר. פרי הגוג'י ייחודי ונחשב כמזון על (Super Food) וזאת משום שהוא אחד המקורות העשירים ביותר לנוגדי חמצון (אנטי-אוקסידנטים) הקיימים בטבע. לפי מדד (ORAC) של משרד החקלאות האמריקאי (USDA) הוא מדורג בראש הטבלה כמזון בעל יכולת לספוג רדיקלים חופשיים, שכאמור מזיקים לגוף.

הרפואה הסינית כבר אלפי שנים עושה שימוש בפרי ואף בעליו הוא נצרך כטרי או כצימוק וכן בחליטות ומשחות. לפי האמונה ביכולתם להגן על הכבד, לחזק את מערכת החיסון להאריך תוחלת חיים, לשפר את מחזור הדם, לחזק את הראייה, שיפור תפקוד מיני ופוריות ותכונות נוספות. המערב גילה את נפלאות הגוג'י ברי ובארצות הברית ומערב אירופה הם הפכו לחלק מהתפריט הבריאות משנות ה-2000. במרוצת השנים נעשו עליו עבודות מדעיות רבות המצביעות על נוכחות 11 מינרלים חיוניים לגוף ו-22 יסודות קורט בניהם אבץ, סלניום, סידן וברזל (בכמות רבה), קרטנואידים, וויטמינים B,C,E ועוד וחומצות שומן ופוליסכרידים. תזונאים מערבים אף סבורים כי גוג'ים מחזקים את מערכת החיסון, משפרים את רמות האנרגיה בגוף, מפחיתים חולשה ועייפות וכן ממתנים תאבון ובכך תורמים לתחושה טובה.

מהלך העבודה:

בקיץ 2013 הובאו מס' שתילים של גוג'י ברי. השתילים היו כבר מבוססים בני שנתיים. השתילה התבצעה בשטח כולל של 100 מ"ר בקרקע חולית בערוגות ברווח של כל 1 מטר צמח, מרחק בין ערוגות 2 מ'. לאחר יציאת הצמחים משלכת מרץ 2014 הועלתה רשת הדליה 15*15 ס"מ על כל החלקה בארבע שכבות, כל 30 ס"מ וזאת על מנת לתמוך בענפים (תמונה 1). החלקה קיבלה דשן שפר 4:2:6 עד 100 מגל/ליטר חנקן. בתחילת מאי החל היבול הראשון. הקטיף התבצע אחת ל-10 ימים, ונבדקים פרמטרים של יבול וחיי מדף, כמו כן נעשית עבודה להתאמת סוג האריזה למשלוח לייצוא כפרי טרי. המטרה היא להגיע לפרי טרי איכותי הניתן לשיווק לייצוא ולחנויות

בריאות בשוק המקומי. כיום בחנויות טבע בארץ ניתן לקנות גוג'ים מיובאים בצורת צימוק בלבד באריות קטנות בעלות גבוהה של 120 ג' לק"ג ויותר. בארצות הברית ובמערב אירופה עבור 1 ליטר מיץ גוג'ים טרי איכותי מוכנים אף לשלם בין \$70-50. גוג'ים מיובאים במיוחד אלה אשר מגעים מסין, לעיתים, יש ספקות לגבי איכותם ורמת חומרי השימור בהם, לגידול מפוקח או אף אורגאני מקומי ישנו יתרון בריאותי ושיווקי.

תוצאות:

זו השנה הראשונה בה הצמחים מניבים יבול מסחרי (תמונה 2). בחלקות השקילה התבצע קטיף ראשון אשר הניב כ-50 גר' למ"ר, מהקטיף השני היבול עלה משמעותית ל-600-900 גר' למ"ר בכל קטיף. הרווח בין קטיפים הוא 10 ימים. גודל הפרי הממוצע אף הוא עלה עם הקטיפים ב-10%. הפרי מסודר באשכולות לא סדורות (תמונה 3). לפי הספרות העונה אמורה להמשך עד הסתיו. בספטמבר-אוקטובר אכן התקבל גל נוסף של פרי, אך פרי זה לא הבשיל כמו שצריך ונותר בוסרי ולכן גל זה לא תרם ליבול. בנובמבר הצמחים נגזמו נמוך עד גובה 10 ס"מ ומספר חלקות כוסו ביריעת פלסטיק (ליצירת מעין מנהרה) לצורך תצפית. כמו כן הוספנו תאורה המשלימה ל-13 שעות הארה מאוקטובר בחלק מהחלקה לרוחב הערוגות על מנת לראות האם ישנה תגובה לתוספת התאורה בכניסה לחורף או ביציאה ממנו.

תמונה 1: חלקת שתילי הגוג'י עם רשת הדליה באשכולות
תמונה 2 : גוג'ים לאחר קטיף. תמונה 3: גוג'ים

מסקנות:

הגידול התאקלם מהר ונראה כי יש לו פוטנציאל וכן הוא מעורר התעניינות בקרב המגדלים. צריך להשקיע מאמצים בפיתוח פרוטוקול גידול וקטיף וכן ללמוד כיצד ניתן לשפר חיי מדף של התוצרת הטרייה. דברים אלו ייבחנו בעונה הבאה.